

Research Paper

Investigating the Mediating Role of Positive and Negative Coping Style on the Relationship between Psychological Stress Response and Aggression of Second year Elementary School Students After the Sixth Peak of the Outbreak of covid-19

Marziyeh Abdollahzadehrad^{*2}, Ashkan Kazemi²

1- Master of Assessment and Measurement, Tehran Central Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

2- Master of Industrial and Organizational Psychology, Marvdasht Branch, Islamic Azad University, Marvdasht, Iran.

Received: 2023/06/21

Revised: 2023/07/03

Accepted: 2023/07/30

Use your device to scan and read the article online

DOI:

10.30495/JPM.2023.32043.3809

Keywords:

Positive and Negative Coping Style, Psychological Stress Response, Aggression, Second Year Elementary School Students.

Abstract

Introduction: Since December 2019, countries around the world have been severely affected by Covid-19. Long periods of isolation at home cause many problems for people, especially children. These difficulties may make students more susceptible to the psychological challenges of the pandemic. Therefore, a research was conducted with the aim of investigating the mediating role of positive and negative coping style on the relationship between psychological stress response and aggression of second year elementary school students after the sixth peak of the spread of Covid-19.

Materials and Methods: The present research was of the correlational type in terms of the applied goal and in terms of the contextualization method. The statistical population of all students of the second year of elementary school in Shiraz in the academic year 2021-2, a statistical sample of 250 people and the instruments used are the Persian version of the Psychological Stress Response Questionnaire (SRQ-20) (2008), the Aggression Questionnaire (AQ) (2000) and the Style Questionnaire. Simple Coping (SCSQ) (1998).

Findings: The findings showed that the proposed model was approved, because the value of the root mean square error of estimation (RMSEA) was at the optimal level, and in addition, the fit indices were favorable. According to the findings, psychological stress response had an effect on aggression with the mediating role of positive coping style. Also, positive coping styles significantly mediated the relationship between psychological stress and aggression.

Results: Therefore, to minimize the adverse effect of psychological stress response on children's aggression during crises such as pandemics, interventions aimed at increasing the effect of positive coping skills are needed.

Citation: Abdollahzadehrad M, Kazemi A. Investigating the Mediating Role of Positive and Negative Coping Style on the Relationship between Psychological Stress Response and Aggression of Second year Elementary School Students After the Sixth Peak of the Outbreak of covid-19 Journal of Psychological Methods and Models 2023; 14 (52): 117-126.

***Corresponding Author:** Marziyeh Abdollahzadehrad

Address: Master of Assessment and Measurement, Tehran Central Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

Tell: 09378489361

Email: srad438@gmail.com

Extended Abstract

Introduction:

Since December 2019, countries around the world have been severely affected by the Covid-19 (Coronavirus Disease-19). As of January 22, 2022, the number of global infections was 34,054,3962. The death toll was 5,570,163, and for some countries, the number of infections and deaths was rising. Unlike a typical traumatic event, an epidemic is much longer and has a long-term effect on the population. Several studies have confirmed that severe psychological stress during the epidemic led to the escalation of family conflicts and increased intra-family aggression, such as violence in intimate relationships and child abuse. While existing studies have focused on child abuse by caregivers in the family and violence in intimate relationships, there is less research on the impact of the epidemic on aggression in second year elementary school students. Therefore, the present study investigated the following conceptual model, which was inspired by Wei et al.'s research, in order to investigate the mediating role of positive and negative coping style in the relationship between psychological stress response and aggressive behavior.

Materials and Methods

The current research is applied in terms of purpose and correlational in terms of contextualization method. The statistical population in this research is the students of the second year of elementary school in Shiraz city in 2021-2 and considering that there is no absolute method to determine the sample size in structural equation modeling; Some researchers describe the minimum sample size of 100 people and the sample size of 200 or more as desirable. Therefore, taking into account the possibility of sample dropout, the sample group was considered to be 250

people (both boys and girls) and the return rate of the questionnaire was 93.2% (233 questionnaires were collected) from the total questionnaires. Collected, 9 questionnaires were discarded due to incompleteness and 224 questionnaires were entered into statistical analysis (descriptive statistics and path analysis) in spss-26 and Amos-24 software. The instruments used are the Persian version of the Psychological Stress Response Questionnaire (SRQ-20) (2008), the Aggression Questionnaire (AQ) (2000) and the Style Questionnaire. Simple Coping (SCSQ) (1998).

Findings

Examining the demographic characteristics showed that the highest percentage of participants (54.91%) were 12 years old and the lowest number (7.59%) were 10 years old. Regarding gender, the highest percentage of participants (76.34%) were girls. Also, the examination of the educational level index showed that the highest percentage of participants (62.95%) were in the sixth grade and the lowest number (8.48%) were in the fourth grade. In relation to research variables, the mean aggression score was 112.94 ± 23.83 ; for positive coping style 25.83 ± 7.51 ; for negative coping style, 17.76 ± 4.26 and for psychological stress response was 11.86 ± 6.14 , and the skewness and elongation of all variables were between +2 and -2. The skewness value of the variables is divided by their standard error, and if it is estimated between ± 2.58 , Then the condition of normality of the variables has been met. In the inferential part of the research, the correlation matrix showed a positive and significant relationship between psychological stress and negative coping style ($r = +0.875$, $P < 0.01$) and aggression ($r = +0.275$, $P < 0.01$), and a negative relationship with positive coping style and significant ($r = -0.287$, $P < 0.01$). The

findings showed that the proposed model was approved, because the value of the root mean square error of estimation (RMSEA) was at the optimal level, and in addition, the fit indices were favorable.

Discussion

According to the findings, psychological stress response had an effect on aggression with the mediating role of positive coping style. Also, positive coping styles significantly mediated the relationship between psychological stress and aggression.

Results

Therefore, to minimize the adverse effect of psychological stress response on children's aggression during crises such as pandemics, interventions aimed at increasing the effect of positive coping skills are needed.

Ethical Considerations and Compliance with ethical guidelines

The participants took part in the study with full consent.

Funding

No funding.

Authors' contributions

All authors contributed equally to the article.

Conflicts of Interest

The authors declared no conflict of interest.

مقاله پژوهشی

بررسی نقش میانجی سبک مقابله‌ای مثبت و منفی در رابطه بین پاسخ استرس روانی و پرخاشگری دانش‌آموزان دوره دوم ابتدایی پس از پیک ششم شیوع کووید-۱۹

مرضیه عبداله‌زاده راد^{۱*}، اشکان کاظمی^۲

۱- دانش‌آموخته کارشناسی ارشد سنجش و اندازه‌گیری، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۲- دانش‌آموخته کارشناسی ارشد روان‌شناسی صنعتی و سازمانی، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران.

چکیده

مقدمه: از دسامبر ۲۰۱۹، کشورهای سراسر جهان به شدت تحت تأثیر کووید-۱۹ قرار گرفته‌اند. دوره‌های طولانی انزوا در خانه مشکلات زیادی را برای افراد بویژه کودکان ایجاد می‌کند. این مشکلات ممکن است دانش‌آموزان را در برابر چالش‌های روان‌شناختی بیماری همه‌گیر مستعدتر کند. از این رو، پژوهشی با هدف بررسی نقش میانجی سبک مقابله‌ای مثبت و منفی در رابطه بین پاسخ استرس روانی و پرخاشگری دانش‌آموزان دوره دوم ابتدایی پس از پیک ششم شیوع کووید-۱۹ انجام شد.

مواد و روش‌ها: این پژوهش از لحاظ هدف کاربردی، از لحاظ روش زمینه‌یابی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری کلیه دانش‌آموزان دوره دوم ابتدایی شهر شیراز در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱، نمونه آماری ۲۵۰ نفر و ابزار مورد استفاده نسخه فارسی پرسش‌نامه پاسخ استرس روانی (SRQ-20) (۲۰۰۸)، پرسش‌نامه پرخاشگری (AQ) (۲۰۰۰) و پرسش‌نامه سبک مقابله ساده (SCSQ) (۱۹۹۸) بود.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد مدل پیشنهادی ارائه شده مورد تایید بوده، چرا که مقدار ریشه میانگین مجذور خطای برآورد (RMSEA) در حد مطلوب قرار داشته و افزون بر آن شاخص‌های برازندگی مطلوب بودند. مطابق یافته‌ها، پاسخ استرس روانی بر پرخاشگری با نقش میانجی سبک مقابله‌ای مثبت تأثیرگذار بوده است. همچنین، سبک‌های مقابله‌ای مثبت رابطه بین استرس روانی و پرخاشگری را به طور قابل توجهی واسطه نمود.

نتیجه‌گیری: بنابراین، برای به حداقل رساندن اثر نامطلوب پاسخ استرس روانی بر پرخاشگری کودکان در طول بحران‌هایی مانند همه‌گیری، مداخلاتی با هدف افزایش تأثیر مهارت‌های مقابله‌ای مثبت مورد نیاز است.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۳/۳۱

تاریخ داوری: ۱۴۰۲/۰۴/۱۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۵/۰۸

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI: 10.30495/JPMM.2023.32043.3809

واژه‌های کلیدی:

سبک مقابله‌ای مثبت و منفی، پاسخ استرس روانی، پرخاشگری، دانش‌آموزان دوره دوم ابتدایی.

* نویسنده مسئول: مرضیه عبداله‌زاده راد

نشانی: . دانش‌آموخته کارشناسی ارشد سنجش و اندازه‌گیری، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

تلفن: ۰۹۳۷۸۴۸۹۳۶۱

پست الکترونیکی: srad438@gmail.com

مقدمه

از دسامبر ۲۰۱۹، کشورهای سراسر جهان به شدت تحت تأثیر کووید-۱۹ (بیماری کروناویروس-۱۹) قرار گرفته‌اند. تا ۲۲ ژانویه ۲۰۲۲، تعداد عفونت‌های جهانی ۳۴۰۵۴۳۹۶۲ بود. تعداد فوت شدگان ۵۵۷۰۱۶۳ نفر بود و برای برخی از کشورها، تعداد عفونت‌ها و مرگ و میرها در حال افزایش بود (۱).

در حالی که دولت‌ها نخستین شیوع شناخته شده کووید-۱۹ را با اقدامات قرنطینه‌ای سختگیرانه در کشورها تحت کنترل نگه داشتند، تغییرات سبک زندگی و دامنه محدود فعالیت‌های قابل قبول منجر به مشکلات روانی در بسیاری از افراد شده است (۲). دوره‌های طولانی انزوا در خانه مشکلات زیادی را مانند کاهش تعامل اجتماعی، افزایش احتمال درگیری والدین و فرزند، مشکلات در تکالیف مدرسه، تغییرات اساسی در برنامه روزانه، کاهش ورزش بدنی و افزایش استفاده از وسایل الکترونیکی برای افراد بخصوص کودکان ایجاد می‌کند. این مشکلات ممکن است دانش‌آموزان را در برابر چالش‌های روان‌شناختی بیماری همه‌گیر مستعدتر کند (۳). به عنوان مثال، مقایسه پاسخ‌های استرس بین دانش‌آموزان و کارمندان در طول همه‌گیری نشان داد که دانش‌آموزان نسبت به کارکنان سطوح بالاتری از استرس، اضطراب و افسردگی داشتند (۴). انگیزه‌های رشدی و تغییرات هورمونی باعث می‌شود دانش‌آموزان، بویژه دانش‌آموزان خردسال، به شدت با گروه‌های همسالان هماهنگ شوند و منزوی شدن در خانه را چالش‌برانگیز کند (۵).

بر خلاف یک رویداد آسیب‌زا معمولی، یک بیماری همه‌گیر بسیار طولانی‌تر است و تأثیر طولانی مدتی بر جمعیت دارد. چندین نظریه و مطالعات نشان داده‌اند که واکنش‌های روان‌شناختی پس از تجربه یک رویداد استرس‌زا می‌تواند بیش‌تر افراد را وادار به بیرونی کردن رفتارهای مشکل‌ساز کند. نظریه تعاملی استرس و مقابله Lazarus و Folkman (۱۹۸۴) پیشنهاد می‌کند که وقتی افراد تحت استرس هستند، استرس روانی می‌تواند ثبات درونی آن‌ها را تغییر دهد. اگر استرس خیلی شدید یا طولانی مدت باشد، برای رشد روانی و رفتاری آن‌ها بسیار مضر است و ممکن است منجر به مشکلات درونی و بیرونی شدیدتر مانند کاهش رفتار اجتماعی یا افزایش فراوانی رفتار پرخاشگرانه شود (۶).

مطالعات متعددی تأیید کرده‌اند که استرس روانی شدید در طول اپیدمی منجر به تشدید درگیری‌های خانوادگی و افزایش پرخاشگری درون‌خانوادگی، مانند خشونت در روابط صمیمی (۷) و کودک آزاری (۹-۱۰) شده است. در حالی که مطالعات موجود بر کودک آزاری توسط مراقب در خانواده و خشونت در روابط صمیمانه متمرکز شده است، پژوهش‌های کم‌تری در مورد

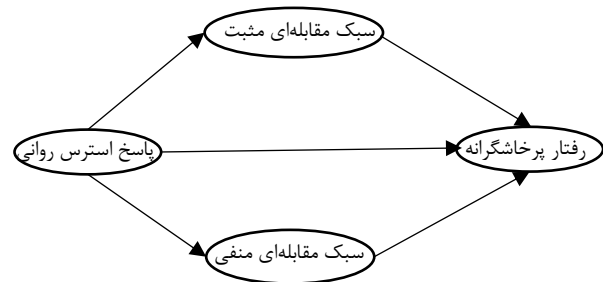
تأثیر اپیدمی بر پرخاشگری دانش‌آموزان دوره دوم ابتدایی وجود دارد.

از این رو، بررسی تأثیر همه‌گیری بر پرخاشگری دانش‌آموزان برای پیشگیری و رسیدگی بهتر به این رفتار پرخاشگرانه ضروری است. پرخاشگری رفتاری است که ممکن است موجب آسیب به دیگران و اموال آن‌ها شود (۱۱). پرخاشگری به صورت رفتار آشکار فیزیکی و کلامی مانند هل دادن، پرت کردن اشیاء یا به شکل تهدید و انجام این اعمال و به صورت کلامی نظیر ناسزاگویی، تحقیر، مسخره کردن و داد و فریاد است. همچنین، به دو صورت واکنشی و فعال بروز می‌کند (۱۱).

در پژوهشی که توسط Hajian و Niknezhad (۲۰۲۲) انجام شده است، گزارش شده است که بررسی نقش میانجیگر سبک‌های مقابله با کرونا و استرس ادراک شده در رابطه بین حمایت اجتماعی و پرخاشگری نشان داده است حمایت اجتماعی، سبک‌های مقابله با کرونا و استرس ادراک شده بر پرخاشگری اثر مستقیم و معناداری دارند. همچنین، سبک‌های مقابله با کرونا و استرس ادراک شده رابطه بین حمایت اجتماعی و پرخاشگری را میانجی‌گری می‌کند (۱۲).

از سویی دیگر از دیدگاه Lazarus و Folkman (۱۹۸۴) پاسخ استرس روان‌شناختی پاسخی فیزیولوژیکی، روانی و رفتاری است که پس از تشخیص اینکه فرد قادر به مقابله مناسب با ادراک و ارزیابی تهدیدات و چالش‌های ناشی از محرک‌های مضر نیست، رخ می‌دهد. پاسخ استرس روانی یک پاسخ جامع به تغییرات در محیط داخلی و خارجی است (۱۳). پژوهش‌های تجربی نیز روابط معناداری بین شدت رفتار پرخاشگرانه و علائم روان‌شناختی فرد، استرس پس از سانحه و توانایی مقابله با استرس پیدا کرده‌اند (۱۳). تأیید مکانیسم‌های میانجی و تعدیل‌کننده رفتار پرخاشگرانه می‌تواند برای ارتقای درک ما از رفتار پرخاشگرانه در افراد با سن پایین خصوصاً دانش‌آموزان دوره ابتدایی حیاتی باشد و امکان توسعه مداخلات مؤثرتر را فراهم کند. در طول همه‌گیری کووید-۱۹، مطالعه‌ای در چین در مورد رابطه بین راهبردهای مقابله‌ای و آزار سایبری نشان داد که راهبردهای مقابله‌ای منفی افراد به طور مثبت وقوع آزار و اذیت سایبری را پیش‌بینی می‌کند (۱۴). بنابراین، ممکن است پاسخ استرس روانی با میانجیگری سبک مقابله‌ای، رفتار پرخاشگرانه دانش‌آموزان را پیش‌بینی کند. از این رو، این پژوهش مدل مفهومی زیر را که الهام گرفته از پژوهش Wei و همکاران (۱۳) می‌باشد، به منظور بررسی نقش میانجی سبک مقابله‌ای مثبت و منفی در رابطه بین پاسخ استرس روانی و رفتار پرخاشگرانه مورد بررسی قرار داد.

پرسش‌نامه پرخاشگری (AQ) (۲۰۰۰): این پرسش‌نامه توسط Buss-Warren (۲۰۰۰) ساخته شده و دارای ۳۴ سؤال و از نوع بسته پاسخ در قالب ۵ عامل (پرخاشگری جسمی، پرخاشگری کلامی، خشم، خصومت و پرخاشگری غیرمستقیم) است که مخصوص سنین ۹ تا ۸۸ سال است. پاسخ سؤال‌ها در مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت، از ۱ "اصلاً شبیه من نیست" تا ۵ "کاملاً شبیه من است" درجه بندی می‌شوند، نمرات کل بالاتر نشان دهنده سطوح بالاتر پرخاشگری است. ضریب پایایی آن در آمریکا ۰/۹۱ گزارش گردید و در ایران نیز ۰/۷۸ گزارش شد (۱۶).

شکل ۱- مدل مفهومی (۱۳)

روش پژوهش

این پژوهش از لحاظ هدف کاربردی و از لحاظ روش زمینه‌یابی از نوع همبستگی می‌باشد. جامعه آماری در این پژوهش دانش آموزان دوره دوم ابتدایی شهر شیراز در سال ۱۴۰۰-۰۱ بوده و با توجه به اینکه روش مطلقی برای تعیین حجم نمونه در الگویابی معادلات ساختاری وجود ندارد؛ برخی از پژوهشگران حداقل نمونه را ۱۰۰ نفر و حجم نمونه ۲۰۰ یا بالاتر را مطلوب توصیف می‌کنند. از این رو با در نظر گرفتن احتمال ریزش نمونه، گروه نمونه مورد بررسی ۲۵۰ نفر (در هر دو جنس دختر و پسر) در نظر گرفته شد و نرخ بازگشت پرسش‌نامه ۹۳/۲ در صد بود (تعداد ۲۳۳ پرسش‌نامه جمع‌آوری شد) از مجموع پرسش‌نامه‌های جمع‌آوری شده، تعداد ۹ پرسش‌نامه به علت ناقص بودن کنار گذاشته شد و ۲۲۴ پرسش‌نامه وارد تجزیه و تحلیل آماری (آمار توصیفی و تحلیل مسیر) در نرم افزار spss-26 و Amos-24 شدند.

ابزار اندازه‌گیری

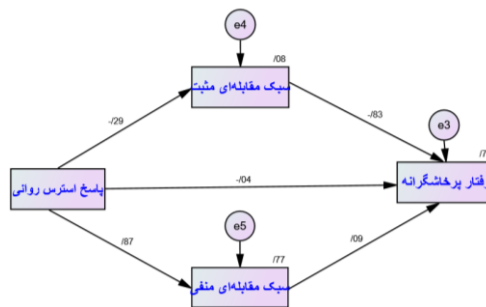
نسخه فارسی پرسش‌نامه ۲۰ سؤالی پاسخ استرس روانی (SRQ-20) (۲۰۰۸): این ابزار در کتابچه راهنمای آموزشی مداخله در بحران روانی بلایا گنجانده شده و اعتبار نسبتاً بالایی برای سنجش سلامت روان دارد (۱۵). این پرسش‌نامه، پاسخ روانشناختی فرد به رویدادهای بحرانی، از جمله میزان افسردگی یا اضطراب را اندازه‌گیری می‌کند و شامل ۲۰ سؤال است. شرکت‌کنندگان به هر یک از سوالات در مقیاس ۲ درجه‌ای از ۰ = نه تا ۱ = بله پاسخ می‌دهند، نمرات کل بالاتر نشان دهنده پاسخ استرس روانی بالاتر است. نمره کل بیش‌تر از ۸ نیز نشان دهنده وجود یک پاسخ استرس روانی آشکار است. روایی و اعتبار این ابزار توسط Chen و همکاران (۲۰۰۹) مورد بررسی و تایید واقع شد. در این پژوهش نیز روایی ابزار با استفاده از روایی سازه و اعتبار آن با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ بررسی و مورد تایید واقع شد (۱۵).

پرسش‌نامه ۲۰ سؤالی سبک مقابله ساده (SCSQ) (۱۹۹۸): این پرسش‌نامه توسط Xie (۱۹۹۸) بازبینی شده است. برای ارزیابی راهبردهای مقابله‌ای فردی، شامل دو سبک مقابله‌ای مثبت (سؤال ۱ تا ۱۲) و سبک مقابله‌ای منفی (سؤال ۱۳ تا ۲۰). سؤال‌ها در یک مقیاس ۴ درجه‌ای، از ۰ "پذیرفته نشده" تا ۳ "پذیرفته شده" رتبه‌بندی می‌شوند. روایی و اعتبار این ابزار توسط Xie (۱۹۹۸) مورد بررسی و تایید واقع شد (۱۳). در این پژوهش نیز روایی ابزار با استفاده از روایی سازه و اعتبار آن با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ بررسی و مورد تایید واقع شد.

یافته‌ها

بررسی ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نشان داد بیش‌ترین در صد افراد شرکت‌کننده (۵۴/۹۱ در صد) ۱۲ سال و کم‌ترین تعداد نیز (۷/۵۹ درصد) ۱۰ سال سن داشتند. در خصوص جنسیت، بیش‌ترین درصد افراد شرکت‌کننده (۷۶/۳۴ درصد) دختر بوده‌اند. همچنین، بررسی شاخص پایه تحصیلی نشان داد بیش‌ترین درصد افراد شرکت‌کننده (۶۲/۹۵ درصد) پایه ششم و کم‌ترین تعداد نیز (۸/۴۸ درصد) پایه چهارم بودند.

در ارتباط با متغیرهای پژوهش، میانگین نمره پرخاشگری $23/83 \pm 112/94$ ؛ برای سبک مقابله‌ای مثبت $25/83 \pm 7/51$ ؛ برای سبک مقابله‌ای منفی $17/76 \pm 4/26$ و برای پاسخ استرس روانی $11/86 \pm 6/14$ بدست آمد و چولگی و کشیدگی همه متغیرها بین ۲+ و ۲- قرار گرفته بود. مقدار چولگی متغیرها تقسیم بر خطای معیار آن‌ها شده است که در صورت برآورد بین $\pm 2/58$ ، شرط نرمال بودن متغیرها رعایت شده است. در بخش استنباطی پژوهش نیز، ماتریس همبستگی نشان داد پاسخ استرس روانی با سبک مقابله‌ای منفی ($r=+0.875, P<0.01$) و پرخاشگری سبک مقابله‌ای مثبت ($r=+0.275, P<0.01$) رابطه مثبت و معنادار و با سبک مقابله‌ای مثبت رابطه منفی و معنادار داشته است ($r=-0.287, P<0.01$).

شکل ۲- مدل پیشنهادی براساس مقادیر استاندارد

در جدول (۱) شاخص‌های برازش مدل همراه با نقاط برش آن‌ها گزارش شده است.

جدول ۱- شاخص‌های برازش مدل

شاخص‌های برازندگی	مقادیر شاخص در مدل	نقطه برش
χ^2/df	۲/۷۷۵	کمتر از ۳
NFI	۰/۹۹۶	$> ۰/۸۰$
RFI	۰/۹۷۳	$> ۰/۹۰$
IFI	۰/۹۹۷	$> ۰/۹۰$
TLI	۰/۹۸۳	$> ۰/۹۰$
CFI	۰/۹۹۷	$> ۰/۹۰$
RMSEA	۰/۰۸۹	$< ۰/۱۰$

از ۰/۱۰) قرار دارد افزون بر آن شاخص‌های برازندگی مطلوب هستند (بیشتر از ۰/۹). بنابراین مدل ارائه شده مورد تایید واقع می‌شود.

شاخص‌های برازش گزارش شده در جدول (۱) نشان‌دهنده تایید مدل پیشنهادی ارائه شده می‌باشند، چرا که مقدار ریشه میانگین مجذور خطای برآورد (RMSEA) در حد مطلوب (کمتر

جدول ۲- نتایج ارزیابی بخش ساختاری مدل

مسیرها	ضرایب استاندارد نشده (b)	ضرایب استاندارد شده (β)	مقادیر t	خطای استاندارد	سطح معناداری	وضعیت
پاسخ استرس روانی ← سبک مقابله‌ای مثبت	-۰/۳۵۱	-۰/۲۸۷	-۴/۴۷۶	۰/۰۷۸	۰/۰۰۱	تایید مسیر
سبک مقابله‌ای مثبت ← رفتار پرخاشگرانه	-۲/۶۳۷	-۰/۸۳۴	-۲۲/۴۹۹	۰/۱۱۸	۰/۰۰۱	تایید مسیر
پاسخ استرس روانی ← سبک مقابله‌ای منفی	۰/۶۰۷	۰/۸۷۵	۲۶/۹۵	۰/۰۲۳	۰/۰۰۱	تایید مسیر
سبک مقابله‌ای منفی ← رفتار پرخاشگرانه	۰/۴۸۱	۰/۰۸۶	۲/۰۴۲	۰/۷۳۶	۰/۰۲۶	تایید مسیر

شده برای متغیرهای میانی محاسبه می‌شوند. در جدول (۳) این محاسبات انجام شده است.

در جدول (۲) نتایج حاصل از ارزیابی بخش ساختاری مدل ارائه شده است. در این جدول با توجه به میزان سطح معناداری (کمتر از ۰/۰۵) و مقادیر T (بالاتر از ۱/۹۶) یا ۹۵ درصد اطمینان و خطای کمتر از ۵ درصد، هر ۴ مسیر موجود در مدل مورد تایید واقع می‌شوند. قابل ذکر است که ضرایب استاندارد نشده مسیر در واقع، همان اثرات مستقیم بین دو متغیر می‌باشند و اثرات غیرمستقیم از راه ضرب کردن پارامترهای استاندارد نشده برآورد

¹ - normed chi-square

جدول ۳- میزان اثرات غیرمستقیم متغیرهای مدل

مسیرها	اثر غیرمستقیم	آزمون سوایل (آماره Z)	مقدار بحرانی	وضعیت
پاسخ استرس روانی ← سبک مقابله‌ای مثبت ← رفتار پرخاشگرانه	-۰/۸۳۱	۳/۴۵	۱/۹۶ >	معنادار
پاسخ استرس روانی ← سبک مقابله‌ای منفی ← رفتار پرخاشگرانه	۰/۲۹۲	۱/۴۴	۱/۹۶ <	غیرمعنادار

نتیجه حاصل از این پژوهش با مطالعات Agüero (۲۰۲۰) (۷)، Mazza و همکاران (۲۰۲۱)، Niknezhad و Hajian (۲۰۲۲) (۱۲) همسو بوده است. در تبیین این نتیجه، با استناد به نظریه تعاملی استرس و مقابله‌ای Folkman و Lazarus (۱۹۸۴) می‌توان گفت دانش‌آموزان دوره دوم ابتدایی که از جنب و جوش بالایی برخوردار هستند و در این دوره شیوع، فضای لازم جهت تخلیه انرژی خود را نداشته‌اند؛ به دلیل فرارگیری مدت زمان بیشتر در یک فضای یکنواخت (محیط خانه) و عدم امکان حضور در مکان‌های عمومی (مانند مدرسه و یا پارک‌ها و تفرج گاه‌ها)، خواه ناخواه تحت فشار روانی و استرس قرار گرفته‌اند که این امر احتمال تغییر ثبات درونی آنان را فراهم کرده است. اگر استرس خیلی شدید یا طولانی مدت باشد، برای رشد روانی و رفتاری آن‌ها بسیار مضر بوده و ممکن است منجر به مشکلات درونی و بیرونی شدیدتر مانند کاهش رفتار اجتماعی یا افزایش فراوانی رفتار پرخاشگرانه شود (۶). بنابراین به مشاوران مدارس پیشنهاد می‌شود برای معلمان و اولیای دانش‌آموزان، دوره‌های آموزشی مرتبط با بهبود سبک‌های مقابله‌ای و مدیریت استرس و پرخاشگری برگزار کرده تا در این دو مکان بتوان بی‌ثباتی احتمالی هیجانی دانش‌آموزان در حوزه استرس و پرخاشگری را کنترل و مرتفع ساخت. همچنین، با توجه به اینکه این پژوهش به دلیل محدودیت وجود ابزار مناسب برای رده سنی ۷ تا ۹ سال، جامعیت پژوهش را محدود به رده سنی ۱۰ سال به بالا نمود، به پژوهشگران حوزه ساخت ابزار پیشنهاد می‌شود در تلاش ساخت و بومی‌سازی ابزارهای مرتبط با متغیرهای این پژوهش متناسب با رده سنی ۷ تا ۹ سال برآیند تا امکان اندازه‌گیری و تکرار پژوهش برای این رده سنی نیز فراهم شود.

بر اساس آنچه در جدول (۳) مشاهده می‌شود، اثر غیرمستقیم پاسخ استرس روانی بر رفتار پرخاشگرانه با میانجی‌گری سبک مقابله‌ای مثبت (-۰/۸۳۱) بیش‌تر از میزان اثر غیرمستقیم این متغیر بر رفتار پرخاشگرانه با میانجی‌گری سبک مقابله‌ای منفی (۰/۲۹۲) است. به منظور بررسی معنادار بودن اثرات غیرمستقیم، از آزمون سوایل استفاده شده است که مقدار آن برای مسیر اول (پاسخ استرس روانی ← سبک مقابله‌ای مثبت ← رفتار پرخاشگرانه) (۳/۴۵ معنادار ($P > 1.96$) ولی برای مسیر دوم (پاسخ استرس روانی ← سبک مقابله‌ای منفی ← رفتار پرخاشگرانه) (۱/۴۴ شد غیرمعنادار حاصل شد ($P < 1.96$).

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف بررسی نقش میانجی سبک مقابله‌ای مثبت و منفی بر رابطه بین پاسخ استرس روانی و پرخاشگری دانش‌آموزان دوره دوم ابتدایی پس از پیک ششم شیوع کووید-۱۹ در بین دانش‌آموزان دوره دوم ابتدایی شهر شیراز در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۰۱ انجام شد. یافته‌ها نشان داد مدل پیشنهادی ارائه شده مورد تایید است، چرا که مقدار ریشه میانگین مجذور خطای برآورد (RMSEA) در حد مطلوب (کم‌تر از ۰/۱۰) قرار داشتند. افزون بر آن، شاخص‌های برازندگی مطلوب بودند (بیش‌تر از ۰/۹). بنابراین، مدل ارائه شده مورد تایید واقع شد اما در خصوص معنادار بودن مسیرهای موجود در مدل، این مسیر تنها برای میانجی‌گری سبک مقابله‌ای مثبت معنادار بوده است. استرس روانی بر پرخاشگری با نقش میانجی سبک مقابله‌ای مثبت تاثیرگذار بوده، از این رو، با ۹۵ درصد اطمینان و خطای کم‌تر از ۵ درصد این فرضیه مورد تایید واقع می‌شود که بین پاسخ استرس روانی و پرخاشگری دانش‌آموزان دوره دوم ابتدایی با نقش میانجی سبک مقابله‌ای مثبت رابطه معنادار برقرار است.

References

- 1- WHO, Coronavirus disease (COVID-19) weekly epidemiological update. From <https://www.who.int/emergencies/disease-s/novel-coronavirus-2019>. 2022.
- 2- Liu D, Ren Y, Li Y, Yu X, Qu W, Tang SP. Survey on the current state of mental health of the Chinese population network during

- COVID-19. Chinese Journal of Psychiatry, 2020, 53(3), 181-189. <http://doi.org/10.3760/cma.j.cn113661-20200302>.
- 3- Marques de Miranda D, da Silva Athanasio B, Sena Oliveira AC, Simoes-E-Silva AC. How is COVID-19 pandemic impacting mental health of children and adolescents?

- International Journal of Disaster Risk Reduction, 2020, 51, 101845. <https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2020.101845>.
- 4- Zhu X, Liu D, Yan F, Qu W, Fan H, Zhao Y, Tan SP. Psychological status of school students and employees during the COVID-19 epidemic. Chinese Journal of Mental Health, 6, 2020, 549-554. <http://doi.org/10.3969/j.issn.1000-6729.2020.6.013>.
- 5- Zhang C, Ye M, Fu Y, Yang M, Luo F, Yuan J, Tao Q. The psychological impact of the COVID-19 pandemic on teenagers in China. The Journal of Adolescent Health: Official Publication of the Society for Adolescent Medicine, 2020, 67(6), 747-755. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2020.08.026>.
- 6- Lan X, Wang W. Is early left-behind experience harmful to prosocial behavior of emerging adult? The role of parental autonomy support and mindfulness. Current Psychology, 2020, 41(4), 1842-1855. <https://doi.org/10.1007/s12144-020-00706-3>.
- 7- Agüero JM. COVID-19 and the rise of intimate partner violence. World Development, 137, 105217. 2021. <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2020.105217>.
- 8- Mazza M, Marano G, Lai C, Janiri L, Sani G. Danger in danger: Interpersonal violence during COVID-19 quarantine. Psychiatry Research, 2020, 289, 113046. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2020.113046>.
- 8- Mazza M, Marano G, Lai C, Janiri L, Sani G. Danger in danger: Interpersonal violence during COVID-19 quarantine. Psychiatry Research, 2020, 289, 113046. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2020.113046>.
- 9- Brown SM, Doom JR, Lechuga-Peña S, Watamura SE, Koppels T. Stress and parenting during the global COVID-19 pandemic. Child Abuse and Neglect, 2020, 110(Pt 2), 104699. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2020.104699>.
- 10- Cluver L, Lachman JM, Sherr L, Wessels I, Krug E, Rakotomalala S, Blight S, Hillis S, Bachman G, Green O, Butchart A, Tomlinson M, Ward CL, Doubt J, McDonald K. Parenting in a time of COVID-19. Lancet (London, England), 395(10231), 2020, e64. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(20\)30736-4](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)30736-4).
- 11- Taheri A, Manshaee G, Abedi A. Comparison of the Effect of Adolescent-centered Mindfulness training with Positive Psychology Interventions on Bereavement Symptoms and Aggression in bereaved adolescent. *Knowledge & Research in Applied Psychology*, 2022, 22(4), 76-89.[in Persian] <https://jsr-p.isfahan.iau.ir/article/667725.html?lang=en>

- 12- Hajian M, Nikoonejad F. The mediating role of coronary coping styles and perceived stress in the relationship between social support and aggression in adolescents. *Journal of Clinical Psychology*, 13(Special Issue 2), 133-146. 2021, [in Persian] https://jcp.semnan.ac.ir/article_5090.html?lang=en
- 13- Wei Z, Hu Y, Xiao J, Wang R, Huang Q, Peng Z, ... Chen Q. Impacts of the psychological stress response on aggression in adolescents during the COVID-19 epidemic in China. *Journal of Pacific Rim Psychology*, 2022, 16, 18344909221102579. <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/18344909221102579>
- 14- Yang F. Coping strategies, cyberbullying behaviors, and depression among Chinese netizens during the COVID-19 pandemic: a web-based nationwide survey. *Journal of affective disorders*, 2021, 281, 138-144. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0165032720331128>
- 15- Chen S, Zhao G, Li L, Wang Y, Chiu H, Caine E. Psychometric properties of the Chinese version of the Self-Reporting Questionnaire 20 (SRQ-20) in community settings. *International Journal of Social Psychiatry*, 2009, 55(6), 538-547. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0020764008095116>
- 16- Heshmati A, yazdkhasti, F, Molavi H. The relationship between temperament and perceived parental acceptance-rejection and aggressive behaviors in deaf and hearing students in Isfahan. *Research in Cognitive and Behavioral Sciences*, 2012, 2(1), 27-42. [in Persian]. https://cbs.ui.ac.ir/article_17286.html?lang=en